СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 44. Джерзі Сити, Н. Дж., середа, 26-го лютого 1941. No. 44. Jersey City, N. J., Wednesday, February 26, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПЕРЕШКОДИ СЕНАТСЬКОЇ ОПОЗИЦІЇ

ВАШИНГТОН. — Сенатська опозиція, яка виступає проти проектованого законопроекту ч. 1776, напружує всі сили, щоб таки не допустити до переголосування його. Але ситуація така, що той законопроект таки мусить перейти. Тому опозиція старається бодай відволікти голосування. Вона вже постаралась про те, що сенат відмовився продовжити години нарад. Тому ледви чи цього тижня наступить голосування. А тепер провідник цеї опозиції, сенатор Ґвілер, заявляє, що коли цей законопроект перейде, то він разом зо своїми однодумцями, звернеться безпосередньо до американського народу і буде освідомляти його про небезпеку війни. Опозиція також бореться за те, щоб вставити застереження до цього законопроекту, щоб у ніякім разі ніхто не думав, що в нім дозволено президентови посилати воєнні кораблі в загрожені війною води. Не виключене, що на це застереження згодяться інші сенатори. Одначе президент, колиб хотів висилати воєнні кораблі на воєнні води, міг би це зробити і без спеціяльного дозволу конгресу; це дозволяє йому конституція, як начальному вождови збройних сил.

ЩЕ ЧОТИРИ БІЛІОНИ НА ЗБРОЮ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт звернувся до конгресу із жаданням ухвалити ще чотири біліони долярів на армію і летунство. Водночас бюро заряду продукції порішило контролювати зужиття алюмінія і призначувати цей метаnь у першу чергу для воєнних потреб. Щойно по задоволенні всіх воєнних потреб частина цього металю може йти на цивільні потреби. Згадане бюро також почало призначувати фабрикам виробу ріжних творчих машин, куди ті машини в першу чергу повинні йти.

ВЕСТБРУК ПЕГЛЕР ПРО ЮНІЇ.

ВАШИНГТОН. — Перед судівничим конгресовим комітетом зізнавав відомий колюмніст Вестбрук Пеглер і сказав, що коли уряд змушує робітників вступати до юній, то він також повинен подбати, щоб ті юнії знаходились у заряді чесних провідників. А так є, що в проводі юній є чимало злочинців і ґенґстерів. Ґенґстерами дуже заражені юнії А.Ф.П., говорив він, а юнії К.П.О. заражені комунізмом.

БУВШИЙ КОМУНІСТ ПРО „СВОЇХ".

НЮ ЙОРК. — На прилюднім вічу в Тавн Гол, бувший секретар американської комуністичної партії, Бенджамин Ґитльов, заявив, що юнії К.П.О. є наскрізь просяклі комунізмом і знаходяться під зарядом комуністів. На випадок якогось зудару Америки з чужою потугою ті юнії, які начисляють чотири міліони членів, можуть стати великою загрозою для американської національної безпеки, говорив Ґитльов.

ПАНІ РУЗВЕЛТ ПРО ЦЕНЗУРУ.

ВАШИНГТОН. — Пані Рузвелт на пресовій конференції заявила, що найкращим способом цензури буде те, коли кожний чоловік сам буде себе контролювати і своїм здоровим розумом буде говорити, що можна робити, а чого ні? Президентови ніколи не було в голові заводити якунебудь примусову цензуру, говорила пані Рузвелт.

На тій пресовій конференції представники армії і фльоти апелювали через приявних журналістів до американських жінок, щоб добровільно вступали на службу військових піклунок. Бо під цю пору треба 4,000 шпитальних піклунок, а зголосилось всього 2,000.

РОЗШУКИ НАД ПІДРУЧНИКАМИ.

АТЛАНТИК СИТІ. — Конвенція шкільних завідателів порішила створити спеціяльну комісію, яка має точно розглянути, чи шкільні американські підручники дійсно мають в собі закриту пропаґанду комунізму. Про вислід тих розшуків згадана комісія в свій час повідомить суспільність.

ЗГИНУВ Д-Р БАНТІНҐ.

ОТАВА. — Знайдено розбитий літак, в якім разом з трьома пільотами їхав з Канади до Англії відомий лікарський дослідник д-р Бантінґ. Один пільот був при житті, але д-р Бантінґ, і два інші пільоти, згинули. Катастрофа наступила в гористих і покритих снігами околицях Нової Фунляндії.

НАПРУГА НА ДАЛЕКІМ СХОДІ МЕНША.

ВАШИНГТОН. — Австралійський представник Карей мав розмову з підсекретарем Сомнером Велесом і після неї переконався, що напруження і можливости війни на Далекім Сході, в останніх днях дещо змаліли.

СПРАВА МОРДУ БОРИСЛАВСЬКОГО.

НЮ ЙОРК. — Поліція ствердила, що бувшого полковника царської армії, М. Бориславського, замордували ґенґстери в цілі грабунку. Розійшлись були слухи, що його замордували якісь тайні аґенти тому, що він мав бути винахідником якоїсь страшної повітряної торпеди.

ОХОЛОДЖЕННЯ МІЖ АМЕРИКОЮ І СОВЄТАМИ

Як подає вашингтонський кореспондент „Н. Й. Таймсу" між Америкою і Совєтами, по короткім часі надзвичайно приязних відносин, наступило охолодження. Причина ця, що Америка зачинає підозрівати, що Совєти одурюють її, обіцяючи тихцем бути заборолом проти німецької експанзії на сході і полудневім сході Европи. Останнім доказом, що Совєти не хочуть, чи не можуть, бути таким заборолом є факт, що вони не лиш не спинили німців у їх наступі на Болгарію, але навіть не зробили найменшої спроби, щоб це зробити.

Тому американський уряд, по недавнім знесенні морального ембарґа, знов почав обмежати експорт ріжних продуктів до Совєтів, зокрема таких, які можна примінити в воєннім промислі. Совєтський амбасадор Уманський мав знов розмову з підсекретарем стейту Сомнером Велесом і запитував про причини, чому обмежено дозволи на експорт. Сомнер Велес відповів, що причина ця, що Америка тепер сама горячкою зброїться і потребує всяких матеріялів до виробу зброї та амуніції. Але Уманський, як подає кореспондент Таймсу, приняв це як арґумент недоброї віри.

В добре поінформованих колах говорять, що до американсько-совєтського охолодження причинився також британський амбасадор лорд Галифекс, який доставчив чимало доказів, що американські продукти вандрують через Владивосток, Сибір і европейську Росію до Німеччини. Галифекс мав переконувати американський уряд, щоб не лиш спинив дозвіл на совєтський вивіз продуктів, але щоб знеохочував полудново-американські краї від продажі Совєтам ріжних продуктів.

ЕРЛ БРАВДЕР ЛИШАЄ НАСТУПНИКА

Ерл Бравдер, секретар американської комуністичної партії, який саме вибирається до арешту, щоб там відсидіти чотири роки за фальшування пашпорту, виголосив у Сентрал Опера Гавз свою прощальну промову, в якій натаврував гостро президента Рузвелта за його політику, а також по диктаторськи назначив на своє місце нового секретаря, яким тепер буде Роберт Майнор. Бравдер говорив, що його посаджено до тюрми за те, що він віддавна проповідував світове замирення в тім дусі, в якім це також проповідували Совєти. Про президента він говорив, що той зрадив американський нарід і веде Америку до війни.

БУДУТЬ БОРОТИСЬ, ПОКИ НЕ ВИЖЕНУТЬ ІТАЛІЙЦІВ З АЛЬБАНІЇ, КАЖУТЬ ГРЕКИ

Асошіейтед Прес подає враження, які викликала промова Мусолінія на грецьких вояків. Отже грецькі офіцири кажуть, що не буде мови про замирення так довго, поки італійці не заберуться з Альбанії. Кажуть далі, що це неправда, будьтоби греки ненавиділи італійців. Греки тільки боронять своєї землі й хочуть остати вільними.

АДДІС АБАБА БОМБАРДОВАНА

Британці вдираються щораз глибше в Етіопію, а британські летуни літають по цілім краю і вишукують місця, де є згромаджені італійські сили, в чому помагають їм ревно тубільці. Між іншим британці бомбардували теж і столицю Етіопії.

БРИТАНІЯ ДАЛІ ПАНУЄ НА МОРІ

Таке передає американський кореспондент, що приглядався німецьким летунам, як пробували на Середземному морі злітати стрімголов на британські воєнні кораблі, що були охороною британського конвою. Їхне бомбардування, каже кореспондент, тільки дало новий доказ, що Британія зо своєю флотою є далі панею моря.

ПЕРЕСТРІЛКА ЧЕРЕЗ АНГЛІЙСЬКИЙ КАНАЛ

Знову зачали перестрілюватись з британського й німецького боку при помочі далекосяглих гармат, та ніхто не звітує, які були наслідки.

В БОЛГАРІЇ ЙДЕ ДО ГІРШОГО

З Болгарії виїзджають останки британських підданих, а в британськім посольстві нищать усі важніші документи. А коли до цього додати, що зареєстровано до 200 віль для офіцирів німецького ґенерального штабу, то не тяжко догадатись, що тут може статись кожної хвилини.

ПРОТИВНИКИ ЗАКОНОПРОЕКТУ ПРО ЖИЧКУ-АРЕНДУ.—З лівого до правого: Бенет Чемп Кларк з Мезурі; Гайр Джансон з Каліфорнії; Артур Вандерберґ з Мішіґену й Бертон Ґвілер з Мон.

СОВЄТИ НЕ БУДУТЬ ПЕРЕШКАДЖАТИ НІМЕЧЧИНІ НА БАЛКАНІ

СОФІЯ. — Юнайтед Прес доносить з Болгарії, що Совєти повідомили уряди балканських держав, що вони не думають інтервеніювати в балканських справах, себто, що не будуть вмішуватись у балканські справи в такий спосіб, який міг би наразити їх на воєнний конфлікт з Німеччиною.

МИТРОПОЛИТ ШЕПТИЦЬКИЙ У ЛЬВОВІ.

АНКАРА (Туреччина). — Британська пресова аґенція подає, що Митрополит Андрій Шептицький находиться далі у Львові й перебуває на св. Юрі в митрополичій палаті, яка є сторожена. Митрополитови не вільно виходити з палати.

СОВЄТСЬКІ ВІЙСЬКА В ГАЛИЧИНІ.

АНКАРА. — Західня Україна має бути завалена совєтськими військами. Найкращі змеханізовані частини находяться близько Львова. Має бути там коло пів міліона совєтського війська. Совєти далі продовжують виселювання людности з Галичини на Сибір. У Львові населення мається настільки краще від населення інших міст, що через місто переїзджають тяґарові поїзди до Німеччини, наладовані поживою. А що та пожива, що вже відбула довшу дорогу, часто псується, то треба її у Львові виладовувати і випродувати. Тому львівське населення має нагоду набути поживу, вправді зігнилу, але всетаки якусь поживу, бо деінде й тої нема.

ДЮРЕНТІ ЗАЧИНАЄ ЗНОВУ ДАВНІ ХВАЛЬБИ.

МОСКВА. — Совєтофільський американський кореспондент, Волтер Дюренті, каже, що по нарадах Комуністичної Партії, край вернув знову до праці „повний нових ідей і нового ентузіязму". Вправді на нарадах, каже Дюренті, весь час критиковано й виказувано недостатки совєтської господарки, але це зворот до кращого. Бо каже Дюренті, давніше на таких нарадах тільки хвалили. Далі подає Дюренті, що Совєти хочуть виказати довіря у свої сили, тим, що задумують призначити великі суми на піднесення тяжкої промисловости на окраїнах, себто на землях щойно підбитих, щоб всі знали, що Совєти нікого не лякаються. Далі каже Дюренті, що в Совєтах тепер робітникови легко дістати роботу, і добре заробити, так, як ніде в світі. Тільки, згадує Дюренті мимоходом, біда в тому, що нема що за гроші купувати, бо бракує товарів і робітник, хоч заробить гроші, але не може дістати того, що потребує для дитини, жінки і дому.

ЧИМ ОБМІНЯЮТЬСЯ?

МОСКВА. — Заключено перший торговельний договір між СССР і Швайцарією. Обидві держави мають обмінятись певними товарами. Питання: звідки їх возьмуть Совєти?

ІНДІЯ ДІСТАНЕ ВСІ ПРАВА.

ЛОНДОН. — Таке заповіджено представником британського уряду. Індія стане цілком певно повноправною домінією, такою, як інші члени британської спільноти.

ЗАПОВІДАЄ ПОСИЛЕНУ ВІЙНУ СУБМАРИНАМИ.

БЕРЛІН. — Річницю двацять перших уродин націстичної партії обходив Гітлер зо своїми найближчими товаришами, згідно зо звичаєм, у Мюнхен у тім самім бровapі, де та партія народилась. При тому виголосив промову, в якій пояснив, що досі не було сильної протибританської кампанії на морі тому, що треба було підручувати свіжі сили для орудування субмаринами. Та з весною, заповів Гітлер, зачнеться властива боротьба, яка засягне британські кораблі, де тільки це буде можливе. Казав, що Британія заповіла офензиву на 1941 рік і він жде на ріжні удари, які певно зможе відперти. Також заявив, що навчився ждати. Тому не заповів, що війна скоро скінчиться, ні теж не чіпив ні одним словом Злучених Держав, що дуже дивує американських кореспондентів. Назагал мова Гітлера не дала нічогісенького нового. Новістю було хіба проголошення, що німці затопили ворожі кораблі на 215,000 тон поємности. Одначе не сказано точно, в якому часі.

ЯПОНІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ „ОКЕАНІЇ".

ТОКІЙО. — В японськім парляменті говорив міністер заграничних справ Мацуока про японську заграничну політику. І висказав дуже важливі думки. Зажадав, щоб біла раса забралась з „Океанії" й відступила її азіятам. Це відноситься до великої скількости островів на Тихому океані, що розложені на віддалі яких 1,200 миль на полудне і північ від Японії й 1,000 миль на захід і схід. Ця ґрупа островів моглаб виживити до 800 міліонів людей, казав Мацуока, себто весь приріст населення, що не матиме змоги жити на інших землях. Про те Японія мала говорити ще з президентом Вилсоном. До „Океанії" не належалиб Австралія, Нова Зеляндія і Ґаваї.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частиною):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сіті і Заграницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

МУСОЛІНІ ГОВОРИТЬ

Ще рік тому факт, що Мусоліні говорить, не мав би в собі нічого з того, що вимагає ширших коментарів. Цей вожд належить до тих, що люблять себе послухати, а маючи можність заставити людей слухати себе, з цього щедро користають. Одначе від кількох місяців ріжні обставини робили цьому налоговому балакунові поважні перешкоди. Словом, завдяки його політиці Італія найшлася в війні й ця війна зовсім не пішла так, як це заповідав балакливий дуче. Через це, вістка, що дуче говорить, нині облітає весь світ.

Як видно зо слів балакливого дуче, він здає собі справу зо свого положення. Передовсім він бороніться перед закидом свого власного народу, що він приступив до війни. Спихає він це своє рішення на велику долю італійського народу та на історичну хвилю.

Видано далі, що він розуміє добре, що італійський народ критикує його за те, що пхнув Італію до війни за скоро, у невластиву хвилю. Світ добре знає, що Мусоліні поліз до війни, думаючи, що Гітлер так гейби її виграв. Мусоліні думав, що йому просто не прийдеться воювати, а тільки парадувати „римським кроком", салювати, вівувати й ділитися добичею. Показується, що Гітлерові до виграної ще далеко, що італійці ще мусять гірко воювати.

Видно далі, що Мусоліні добре розуміє, що іта- [illegible] армії й фльоти. Він уже навіть їх не закриває. Він старається лишень вину за них скинути зо своїх плечей на плечі своїх ґенералів та на печі англійців, що, мовляв, сконцентрували забагато війська й виступили проти італійців заскоро.

Що відай найважніще з усього, це нова нота, що йде всупереч давній балачці про власні сили, про певний успіх Італії без нічиєї допомоги. Як, горячо проголошував дуче ці засади в своїх давніших промовах. Через двацять літ майже він говорив про новий дух італійського народу, під котрим він розумів очевидно фашизм, про його неминучу перемогу над усіми ворогами, про величезну державу, котру цей фашизм створить довкола Середземного Моря, про відбудову старої римської імперії. По двацяти роках величання свого режиму дуче найшовся в такому положенні, що найпевнішу надію для італійського народу находить нині в допомозі німецького союзника.

Своєю промовою дуче хотів піддержати воєнний запал італійців. Одначе в ній він поробив такі признання, що вони так само добре, якщо й не краще, послужать до піддержання воєнних настроїв серед тих, що стоять по противнім боці.

СССР І РОСІЯ

(Надіслане з Женеви, Швайцарія).

СССР повертається все більше в стару передвоєнну Росію. Це не є ані ілюзія, ані пропаґандистичне твердження, призначене для скомпромітовання московських можновладців. Це безсумнівний факт. Зрештою большевицька Московщина не є ані трохи кращою царської, а в дечім навіть без порівнання гіршою. До тогож повернення СССР в стару Росію було мрією всіх його закордонних приятелів вже перед сучасною війною. Але їх треба рішучо розчарувати, принаймні почасти, відносно зовнішньої політики московського уряду. Ця політика лишається наскрізь большевицькою.

Сучасне відношення московського уряду до англьо-саських держав в своїй основі нічим не ріжниться від його відношення до Франції. Демаґогічна акція московських аґентів в цих державах ані припинилась, ані змінилась, як це видно з самої совєтської преси та радіових повідомлень. Московський уряд виступає послідовно в „обороні" прав робітництва проти американського та британського урядів, проти „вкорочення" його прав, проти здогаданого „погіршення його становища". Московське радіо розповсюджує провокаційні повідомлення, нібито британський уряд прирік робітництву впровадження соціялізму в разі перемоги над Німеччиною, та нібито американський уряд узалежнює поміч від того, чи буде це приречення уважнене. Найкращою відповіддю на це буде розуміється заборона комуністичної партії у Великобританії. Але можна мати поважний сумнів, щоб [illegible] враження на московський уряд з тої простої причини, що він не має інших засобів і інших методів закордонної політики.

До старого ладу.

Ця суперечність поміж зовнішньою та внутрішньою політикою московського уряду тим більше його становище підкопує, що досі цілу московську внутрішню політику все підпорядковувалося потребам московського імперіялізму поза межами СССР. Але Кремль бачить очевидно свій порятунок у відновленні принаймні головних підстав старого ладу. Осягши більш менш межі старої Росії СССР повертається до неї і в межах держави. Московські можновладці мусять очевидно розуміти, що тримати здобуте буває часом тяжче ніж здобувати, особливо, коли ці здобутки завдячується не власній силі, але виключно спроятливій інтернаціональній коньюнктурі.

Шукають за перемогами.

Головна причина того, що СССР вертається до старої Росії, є без сумніву неміч червоної армії, відносно якої московські можновладці ледви чи можуть мати якісь ілюзії, не зважаючи на цілу бундючну хвальковатість совєтської преси, що при кожній нагоді загрожує ворогам непереможністю „армії соціялізму озброєної найміцнішою в світі технікою". Нема сумніву, що царська армія з часів світової війни видається кремлівським можновладцям недостижним ідеалом. Але поразки її в світовій і далеко-східній війні ще свіжі в памяти деяких „громадян" СССР, перемоги армій великої Росії над малою Туреччиною в 1877 р., до тогож заприязненою тепер державою, надто незначні, щоб їх треба було особливо згадувати тепер, отже мусить сягати московський уряд по „геройські традиції" для червоної армії що найменше до доби наполеонівських війн, чи принаймні кримської війни, що кінчилась зрештою також поразкою Московщини. І совєтська влада вишукує тепер розпучливо нагоди святкувати память всяких Александрів Невських, Дмітріїв Донських, Мініних і Пажарських, Кутузових, Суворових, Потемкіних й інших будівничих московської вязниці народів, не зважаючи ані трохи на те, яке враження це мусить робити на україн- [illegible] станців та інших „інородців", яких вони колись підбивали і які тепер мусять служити разом з москвинами в червоній армії. З оглядуж на те, що московський уряд переводить тепер горячкову мілітаризацію цілого мужеського населення, робиться участь в цих святах московського імперіялізму обовязково для поневолених націй взагалі. Московське радіо повідомляло 18. січня, що Києві відбувся зїзд українського Комсомолу, на якім між іншим було постановлено, щоб комсомольці вчили історію „російських війн".

Нові шовінізм.

В совєтських школах розпочинається на широку скалю плекання традицій найчорнішого московського шовінізму, немислиме вже навіть в старій Росії по 1905 р. Нові книжки „діточої" російської історії з обсягу російської історії обовязкові розуміється для шкіл всіх совєтських народів тхнуть таким справжнім історичним московським шовінізмом і імперіялізмом, що навіть „літературні критики" з „Ізвєстій" виховані на інтернаціональних взірцях московської демагогії, собі носи затикають.

Теж саме відбувається й в ділянці московського письменства. Ціла писанина совєтських „літератів" протягом двох десятків років показалась ні до чого, до традицій клясичної російської літератури її так-же тяжко приліпити як горбатого до стіни. З неї полишено для щоденного ужитку лише Маяковського, який своєчасно пополнив самогубство в нападі божевілля чи навідворот прояснення і огиди до самого себе, і якого Сталін проголосив найбільшим совєтським письменником, та Шолохова, не москвина зрештою, а козака, що мав відвагу писати після старих російських взірців. Інших просто викинуто на смітник і забуто. Святкується й вихваляється навіть не російських письменників передреволюційної доби, ріжних Андрєєвих, Чірікових, Буніних й інших Горкіх, не досить переясних московським патріотизмом свідків поразок російської армії в Манджурії та в часі світової війни, а сягається до Ломоносових, Пушкіних, Достоєвських, Толстих та інших звеличників Петра І., Катерини II., ґенералів наполеонської доби, до носіїв панслявізму, московського месіянізму і звичайно нічим не розмальованого імперіялізму.

Бюрократизм.

Поруч з цими змінами в „ідеольогії" большевизму від- [illegible] Росії і в суспільно-політичних відносинах. Найбільш характеристичним для неї було призирство до фізичної праці і праці взагалі. Пересічний російський інтеліґент уважав гідною себе лише „службу державі", себто приналежність до цивільної, військової чи церковної бюрократії, сидження в канцелярії. Ця прикмета розвинулася серед большевицьких „знатних людей" в розмірах небувалих навіть в царські часи, коли поміж „інтеліґенцією" і „народом" існували міцніші межі. „Ізвєстія" скаржиться гірко, що навіть по колхозах від четверти до третини всіх здібних до праці її членів сидить по канцеляріях і не показується на полі. По промислових підприємствах цей стан ще гірший.

Щодо „знатних чином" москвини не-українці, більш ніж зрозуміло; тіж самі відносини панують звичайно і на землях інших поневолених націй.

„Осяги".

Поворот СССР до Росії є цілком природним і зрозумілим. Оскільки національні відносини в ріжнонаціональній державі являються основою її суспільно-політичної структури, і оскільки її в СССР не лише не було змінено, а навіть загострено, мусів СССР конечно вернутися й до попередніх суспільно - плітичних відносин старої Росії. Факт цей свідчить про цілковиту поразку всіх намагань московських можновладців запровадити новий лад в межах держави і сотворити таким чином нові міцніші підстави для нового розвитку московського імперіялізму. По поразці Московщини на внутрішнім фронті мусить нехибно прийти й до її поразки на зовнішнім фронті, хоч може й не протягом сучасної війни.

Безсумнівні „досягнення" на полі упромисловлення СССР цьому факту внутрішньої московської поразки ані трохи не перечать, бо треба знати не лише те, що осягнено, але й якою ціною осягнено. Коли фабрики вибудовано ціною колективізації хліборобства і винищення необхідної для нього худоби, а худобу виплекується тепер коштом винищення населення України, Білоруси, Північного Кавказу, Казакстану та інших чужонаціональних земель, то московські „досягнення" коштують без порівнання більше ніж вони варті і тримаються на дуже непевній основі, бо людина всеж варта більш ніж худоба, і московські можновладці побачать ще в першій війні, якої СССР очевидно не переживе.

Звідки мають чужі зносити?

Кожна копія, як відомо, гірша оригіналу. Отже й сучасні московські можновладці намагаючись наслідувати те, чим Росія трималась як не як сотки років, відновлюють властиво те, що попровадило її до занепаду і СССР, старомосковський шовінізм, яким має бути підперто ново-московський імперіялізм. Коли москвини намагається відновити для себе старі російські традиції, це їх власна справа. В Московщині вони можуть робити все, що хочуть. Але чому змушувати чужі народи приймати те, що любе москвинам, а їм не до вподоби? Чому силою їх держати при Московщині, коли вони не бажають бути в межах СССР? Ось це є, очевидно, те, що мусить довести до розвалу Совєтів.

К. Волинський.

ТРЕЙСІ ФИЛИПС ПРО СОВЄТИ

У Леновксвил, у Квебеку, виголосив дня 15. лютого доклад до студентів університету епископської колеґії д-р Трейсі Филипс, британський політик, якого вважають знавцем східньо - европейських справ.

У своїм докладі доказував, що Совєтська Росія, загрожена внітрішніми непорозуміннями, правдоподібно таки цілком піддасться домаганням Гітлера і дасть йому більше нафти та сирівців. Казав далі, що Туреччина, під большевицько - російським впливом, правдоподібно таки буде держатись здалека і не спротивиться переходови націвських військ через Болгарію. Большевицька Росія не є встані відважитися на европейську війну поза своєю територією, якщо це має бути війна з першорядною потугою.

„Аліянти не повинні ніколи піддаватись потішаючому їх думанню, що диктатори Німеччини, Італії і Росії мали між собою якесь непорозуміння, відколи злучились разом. Якщо ті три диктатори деколи вдавали, що поступають незалежно, то робили це на те, щоб обдурити британців і свої власні народи" — твердив д-р Филипс.

Італійський похід до Альбанії, пояснив згаданий політик тим, що війська Мусолінія заняли цей край на те, щоб відтягнути британські війська і кораблі від Єгипту, як теж, щоб поставити Югославію в таке саме положення, в якому тепер находиться Швеція. Отже ходило головно про те, щоб відтяти цей край від моря, звинятком хіба пристаней, які всеодно є під контролею держав „осі".

НА СМЕРТНІЙ ПОСТЕЛІ.

З Риму доносять, що бувший еспанський король Альфонс лежить смертельно хорий. Його жінка, що з ним уже довший час не живе, приїхала на побачення з ним.

ЮЛІЯН ТАРНОВИЧ.

ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ

(25)

Лемківщина в часі Богдана Хмельницького.*)

Положення сільського народу на Лемківщині й взагалі в гористих частях українських західніх земель в часі повстання Богдана Хмельницького пригадувало у многім положення простолюддя на Україні.

Почавши від Коросна на захід здовж Карпат аж до Шлеська, особливо в королівських економіях було багато солтисів, що мали подібні права й таку саму свободу, як козаки на Україні.

Солтиси, мали обовязок военної службу в королівських драґонах або піхотних полках, а вернувши з военних походів, вони ставали вибраними і вірнопідданими сторожами по своїх селах. Молодь часто-густо хапалася за розбійничі ремесло, нападали на двори багатих пнів і купців, а від караючої руки справедливости крилися у недоступні ліси — подібно як козаки на Січ. Нарід у тім не бачив нічого злого або грішного, а навпаки полишив про славних розбійникі леґенди, що в них представляв їх героями й оборонцями, бо через те, що наводили пострах на дооколичніх панів, облекшали тимсамим положення сільського населення.

Шляхотські двори й королівські економії побирали від населення данину за випас худоби на карпатських пасовищх, але населення не хотіло нічого давати, бо нарід в горах був гордий, упертий, любив свободу, тому тяжко переносив підданство й вперто протиставився шляхті. Декотрі села мали окремі привілеї й права, що їм даровано при заснованню або за якусь прислугу зроблену королеві чи шляхті. Примірoм: село Рихвальд у горлицькім пов. мало ще до сьогодні привілей різати барани, а мясо та шкури продавати в Горлицях. Другі знову таких привілеїв не мали, однак колиж прийшло боронитися від данини, то всі села покликувалися на видумані чи правдиві привілеї. З другої сторони не рідко лучалося, що шляхта чи економи нарушували дійсні привілеї сіл. З цього вибухали часто-густо ріжні спори і бунти. З одної сторони шляхта примінювала до непослушних сіл гострі кари, а з другої сторони, покарані села відповідали скріпленням діяльности розбійничих ватаг.

Перед повстанням Богдана Хмельницького зачала шляхта винаймати жидам горальні, мита і коршми, та щоб побільшити свої доходи, забороняла солтисам і упривілейованим селам, що мали права удержувати горальні та коршми, випалювати горівку. З тієї причини витворилася така атмосфера, що кожний шляхтич і королівський урядник мусів дрожати за своє життя.

Колиж в Україні вибухло козацьке повстання, нарід на Лемківщині сміліше підняв голову, бо вісти про побіди козаків над шляхтою збуджували присні надії за свободу, а тимсам панщизняний гнет був для них ще більше не до знесення. Розбійничі ватаги росли в великі дружини, а їх діяльність принимала застрашаючий вид. Тодішні польські письменники кажуть, що на малім підкарпатськім підгірю було більше розбійників і розбоїв — чим на всій території Польщі.

Особливо прославилася своїми нападами дружина гершта Багюса. Вона вчинила напад на Янушковичі, обрабувала паніз Трояновських, Бобовницького, Билину з Лін, напала на Ольшевського в Шарах і Домарадзкого в Ропі. Дружина Савки і Чепсина дзвонаря з Грибова вчинила на Великдень 1646 р. Ямгрудь, укріплений двір Менцінського, забрала в Зпанові стадо з 77 коней, а в травню цього самого року напала на двір Дельнаса в Глиннику, на Циковського в Жеглыцах, Козловського в Ропі, на село Роги коло Івоніча і Оріхву над Вислоком. Це все ділялося на просторі кільканадцять миль.

Про силу тих розбійничих ватаг можна виробити собі поняття із цього факту, що два члени одної такої ватаги, що їх поставили перед суд в Бічі, видали поіменно 78 товаришів з 30 сіл. Колиб переглянути старі акта війтівських судів Біча, Нового Санча, Мушини, Нового Торгу, Бардієва та старі записки по церквах, як також зібрати це, що захoвалося досі в устнім переданню, то можнаб написати грубі томи про діяльність тих розбійничих дружин.

Одначе пімста з ненависти до шляхти грозила шляхті тільки, що, підчас повстання Богдана Хмельницького. Коли в 1651 р. вся шляхта вирушила проти Хмельницького під Берестечко, а в дома лишилися тільки самі жінки й діти, то на всім просторі Карпат лемківське населення підняло бунт. Богдан Хмельницький розіслав по західніх воєвідствах багато агентів, що їм поручив підбурювати простий нарід проти шляхти. По селах і містах західньої Польщі, особливо на Підкарпатті, появилося багато волокит, людей здорвих і незвичайно смілих. Куди вони тільки перейшли, там множились поміж людьми preріжні тривожні вісти. Говорили між собою люди, що шляхта збирається в похід проти короля, що упоравшись з королем, шляхта задумує вирізати хлопів, що Богдан Хмельницький йде на поміч королеві і т. п.

Страх упав на всю шляхту. У шляхотських домах передавали собі з уст до уст ріжні тривожні вісти: про таємні хлопські змови, про висланників Хмельницького і т. д. Одночасно тут і там вибухали пожарі. Горіли шляхоцькі доми й господарські забудовання, які не знати — хто підпалював.

І справді Хмельницький поважно думав підняти повстання на задах польської армії, що спішила під Берестечко. У союзі з Ракоцім, що мав заняти Краків, при допомозі хлопського повстання, думав Хмельницький освободити від шляхоцького ярма не тільки Україну, але й цілу Польщу. Аґітацію поміж селянами на зах. частях Польщі вів Стаshенко з 2,000 агентами. Ці аґенти вміли знаменито вести аґітацію проти шляхти. В польських селах говорили одне, а в українських друге.

По українських селах нарід радо стрічав агентів Хмельницького і ждав тільки означеного дня до рішучого виступу. А покищо відважніші вступали до розбійничих ватаг.

(Дальше буде).

*) Цей розділ опрацював Іван Бугера.

ЧОРЧІЛ ВІДКИДАЄ ПРЕДЛОЖЕННЯ ЯПОНІЇ

ЛОНДОН. — Британський премієр, Винстон Чорчіл, відповів Японії, що Велика Британія не бажає собі її посередництва в справі замирення воюючих в Европі. Далі сказав ще й те, що Британія не вдоволена з японських потягнень на полудні в Азії, причому підкреслив, що британські потягнення зроблені тільки в цілях самооборони.

З ДНЯ

ХТО ПОВЕРНЕ ДОВГИ?

Недавно конґрес ухвалив, а президент затвердив, закон на основі якого дозволено фінансовому секретареви задовжувати далі край, до висоти 65 біліонів долярів. Дотепер дозволено було задовжувати лиш до 49 біліонів долярів. Внаслідок цього підвищення державний довг, що дотепер припадав по $377 на кожну особу, по осягненні нової границі зросте до $500 на кожного чоловіка, жінку і дитину.

Цей величезний довг повстав внаслідок попередньої війни, в якій чужі держави „купували" в Америці ріжні воєнні продукти, американський уряд за них ґварантував, а опісля ті довги чужі держави відмовились платити. Далі задовження дуже зросло внаслідок боротьби з безробіттям, а тепер зростає внаслідок кампанії зброєння та воєнної помочи чужим державам. Фінансісти кажуть, що ця нова границя вистарчить найдалі на півтора року. Після цього далі треба буде підносити і далі задовжувати край.

ПОРАДА ПАНІ РУЗВЕЛТ.

Пані Рузвелт радить, щоб люде в нинішний напружений час щадили на закупні ріжних продуктів, а за заощаджені гроші купували державні бонди. По війні ті бонди можна буде продати, а за одержані за них гроші купувати в збільшеній скількости ріжні корисні і приємні речі. Такий спосіб матиме ще цю добру сторону, що по війні наступить припинення виробу воєнних продуктів, повстане хвилеве безробіття, яке треба буде миттю заповнити збільшеним виробом невоєнних продуктів. Нинішнє купування державних бондів, на думку пані Рузвелт, буде свойого роду відтягненням споживання приємних речей на інший повоєнний час. Тепер витерпимо троха, а опісля загуляємо ще більше.

ПІДДЕРЖКА ДЕРЖАВІ.

Звісна річ, що купувати ріжні бонди, складати позички на кампанію зброєння, треба і це повинен робити в границях своїх засобів кожний громадянин. Держава це є власність нас усіх. Ми всі черпаємо добродійства з неї і зазнаємо охорони з її боку. Тому враз з правами на нас усіх спадає обовязок причинюватись чимнебудь до її вдержання і охорони перед зверхніми ворогами. В разі потреби треба віддати життя за свою державу, а не лиш майно.

Проте це ще не значить, що ріжні пропозиції не треба розбирати розумово і не треба застановлятись, чи вони можливі до виконання? Застановлятись треба і над пропозицією пані Рузвелт, чи вона вцілости можлива до переведення?

ДЕ ВІЗЬМУТЬ ГРОШЕЙ?

А застановляючись над цею практичною пропозицією, виринає питання: Де візьме уряд гроші, коли по війні люди захочуть продавати ті державні бонди і відтягати позички, щоб за них собі загуляти і збільшити покупки щоденних продуктів?

Всі ми добре знаємо, що уряд сам грошей не виробляє. Він друкує паперові гроші лиш настільки, наскільки має покриття в золоті, або в інших вартостях. Гроші уряд стягає з людей шляхом податків. Коли люде не дадуть урядови грошей шляхом податків, то уряд не буде міг нікому сплатити довгів. Щоб заплатити той довг по $500 від особи, треба якимсь способом стягнути по $500 від особи.

Чи легко буде стягнути по $500 від особи? Безперечно, що ні. Алеж бо ті гроші фактично вже є, чи будуть стягнені. Вони вже будуть у руках уряду. Платимо їх нині ми, позичаючи урядови.

ДОВГИ-ПОДАТКИ.

Колй державна скарбниця буде придавлена домашніми довгами, а уряд не захоче інфляції, він буде рятуватись у той спосіб: До звичайних податків, потрібних на удержання державної машини, він буде додавати надзвичайні податки, потрібні для покриття старих довгів. Ті надзвичайні податки кожний, що має державні бонди, чи поквітування на позички, могтиме платити тими посвідками і бондами. Уряд нищитиме ці бонди і посвідки та буде позбуватися в той спосіб задовження.

Про збільшену покупну силу, про яку говорить пані Рузвел, тоді не буде мови. Воєнний промисл, очевидно, буде тоді припинений. Але, щоб дати заняття міліонам безробітних людей, що знов появляться на вулицях, треба буде шукати інших способів оживлення в економічній системі. Ми не можемо нині заощадити покупної сили, бо ми витрачаємо її на будову зброї.

Европейські народи, хай читач вибачить за цинізм, знаходитисьмуть у тім „щасливішім" положенні, що їх міста і села будуть зруйновані, цивілізація в руїнах. Серед таких відносин, кожний знайде там працю. В Америці уряд мусить сам про це подбати і для всього накреслити пляни. Він вже й почав про це думати.

ГАРІ ГОПКИНС (направо) КОНФЕРУЄ З ДЖАНОМ Г. ВАЙНЕНТОМ. Гопкинс щойно вернувся з Анґлії, Вайнант їде туди як американський амбасадор. Гопкинс сказав Вайнентові, що він вірить, що Гітлер не може перемогти британців.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИ ПОТРІБНІ МИ ДЛЯ СВІТУ?

Перша українська революція 1917—21 рр. вже має за собою чималу критику збоку нової української ґенерації, яка безпощадно обвинувачує провідну еліту активної визвольної боротьби 1917 року за невдачі, за невикористані нагоди та прогайновані можливости. Воно заповідало новий конфлікт у світі, чи краще в Европі, й уважано його за ту нову нагоду, при якій українці знова спробують своїх власних сил до незалежного й державницького життя. Та тим разом більш успішно.

І цей давно сподіваний конфлікт прийшов; прийшла „нагода", яро яку говорили всі без виїмку українські партії й уґрупування на рідних землях та на еміґрації. Та ось вже минає півтора року европейської війни, а українці не зробили ні одного кроку, не використали ні одної „нагоди" навіть зробили в рр. 1914—1915. Наші попередники.

Вправді, розуміємо, що українська проблема знаходиться в такому складному міжнародньому положенні, що ледви чи який нціональний ґеній міг би її поставити в таке становище, яке задоволилоб всіх українців. Та проте, це ще не означає, що українське положення є безвихідне, та що всяка праця в користь видвигнення його на міжнародньому форумі є абсолютно згори засуджена на невдачу. Коли нині ніхто не пише про українців, а як пише в такому злому розумінні, що нам недобре робиться; коли нині Україна починає знову ставати лиш ґеоґрафічним поняттям, а не нацією, що хоче жити своїм самостійним життям, то вина тут у великій мірі знову по стороні самих таки українців.

Чому? спитає не один з нас. Чейже українці, деб вони не були, працювали й старалися, щоб українська проблема була як слід представлена, кому треба; вони складали тисячі тяжко запрацьованого гроша на пропаґандні цілі, щоб зробити імя України та змагання українського народу відомими світу. Та проте, факт остає фактом, українці нині забуті, й здається, цілком непотрібні світові.

Відомий анґлійський публіцист, Ланселот Лотон, писав колись про українців не дуже комплементні речі, хоч писав це зо щирости й нам на користь. А схарактеризував він українців як нарід дуже химерний. Будучи народом виключно селянським, українці, писав він, нікoли не почуваються селянами там, де вони повинні, а навпаки, вдають великих „аристократів". Там же знова, де треба бути аристократами, вони не можуть позбутися своєї селянської психольоґії та виглядають дуже комічними в новій ролі „аристократів".

Уважаємо, що ці замітки анґлійця дуже влучні, хоч вони можуть глибоко вражати українську національну гордість та честь. Бо за 20 років повоєнного життя українців не навчилися буквально нічого, коли ходить про зовнішню політику, дарма, що внутрішньо вони поступили значно вперед. І досі вони являються „аматорами" у поважних справах заграничної політики. А зате в нас повно всяких закидів на „неприятливі обставини" (це саме, що в 1917 р.) на „неактуальність українського питання", на „безвиглядність нашої проблеми", й так без кінця. Все це на те, щоб виправдати власну незручність та нездібність примінитися до нових обставин.

Деякі історики, що обговорюють Берестейський мир, твердять, що Україна булаб краще зробила, колиб цього миру була не підписала. На їх думку, вона повинна була далі держати з Аліянтами, а ці, булиб остаточно таки піддержали Україну, а не Денікіна й Вранґля. А так Антанта виграла й Україна втратила.

Українська справа знаходиться в дуже подібному становищі, що в 1917—1919 роках. Чи хочемо того, чи ні, чужинецький світ звязує українську проблему з тоталітарними державами, дарма, що ні Італія, ні Німеччина, фактично не заанґажувалися в ніякий спосіб в українську справу, а навпаки держать з Советами, найбільшим ворогом України. Московська й польська пропаганда, [illegible] не заінтересування Німеччини Україною в т. зв. до-мінхенівській добі, а вкінці занедбання українцями інформаційної праці в анґльо-саксонськім світі — це причини того, чому світ не знає правди про Україну.

А ми бачимо, що в світі люди інакше забезпечуються, щоб вдержатися при житті. Погляньмо от хочби на Францію й її політику, що забезпечує себе на всі сторони.

Це саме можна сказати навіть про італійців та німців, що мають своїх людей по стороні аліянтів, щоб на випадок упадку Гітлера чи Мусолінія могли обороняти інтереси своїх народів.

„Фрі Юроп" (24-го січня 1941), орґан поневолених народів в Лондоні, містить заклик „Брітіш Бродкестінґ Корпорейшен" за радіовими спікерами в таких мовах: французькій, німецькій, італійській, еспанській, португальській, голяндській, норвеській, данській, шведській, фінській, польській, чеській, мадярській, сербо - хорватській, румунській, болгарській, грецькій, московській, арабській та турецькій. Одним словом, 20 европейських мов, але серед них нема української мови! Чому це так?

Нехай ніхто не думає, що це маловажна справа. Вона вказує, як Анґлія дивиться на українську справу. І знову, повторяємо, вина тут не по стороні Анґлії, але по стороні самих українців, які з наївною упертістю думають, що Анґлія повинна перша прийти до українців та попросити їх, чи не булиб ласкаві співпрацювати з нею.

Не тяжко уявити собі, що станеться, коли війна потягне яких 5 років, а Анґлія при помочі Америки розторощить Німеччину. Тоді не буде ні одної держави, яка сталаб в обороні українського народу, бо ми не подбали завчасу про приятелів, не вміли використати золотих нагод, які маємо тепер.

Вертаючи дальше до політики Анґлії, ми розуміємо її політику поблажливости відносно Росії, бо в теперішньому положенню вона не хоче шукати собі нового клопоту. Та варто взяти під увагу теж і заяву д-ра Трейсі Филипса в Оттаві, що Сталін і Гітлер одна спілка та що ніхто їх так скоро не розлучить. Коли зважити, що це говорить відпоручник британського уряду, то видно, що й Британія числиться з тим, що можуть зайти зміни і в відношенню до Советів. В такому моменті, коли прийде черга на Росію, то авангардом проти большевизму знову готові стати Керенський і йому подібні, а не ті, що представляють український нарід. Це буде знову наша „фатальна помилка", за яку, як звичайно, вину складати будемо на всіх інших, тільки не на себе. Або ще таке: В Лондоні є ціла низка т. зв. національних комітетів, які тішаться визнанням анґлійського уряду. Це не тільки еміґраційні уряди Польщі, Бельґії, Голяндії, Норвеґії й Франції, що співпрацюють з Анґлією за визволення своїх країв, але також комітет чеський, новозорґанізований румунський й інші, що вірять в британську справу і перемогу.

Бракує там лиш українського комітету. Статті про Україну в лондонській пресі, що часто появляються, як також факт, що там дальше існує українське інформаційне бюро з п. Степаном Давидовичем на чолі, переконують нас, що анґлійський уряд та ціла суспільна опінія не є ворожо настроєні до української визвольної справи, а навпаки, числяться з тим, що раньше чи пізніше вона займе поважне місце в анґлійських проти-німецьких і проти-большевицьких комбінаціях.

Та віру в живучість та конечність української самостійної держави для вдержання спокою в Европі, отже в інтересі Анґлії, мають ширити серед анґлійців та їх союзників самі українці. Ніхто інших за них цього не зробить. Всі інші народи як жиди, поляки, чехи, по мистецьки вміють ідентифікувати свої власні цілі з тими ідеалами, за які бореться Анґлія, та з якими симпатизує ціла велика американська нація. Лиш українці не можуть зрозуміти того положення; вони є в тіни, даючи тим ворожій пропаґанді матеріял проти українців.

Коли хочемо, щоб світ визнав нас, то до того мусимо приложити свої власні руки. Без тої нашої традиційної „не знати, що буде", або „хто виграє", ми повинні заняти своє становище там, де воно нам призначено. А тоді, коли прийде до остаточних розрахунків та нового миру, ми, якщо не заважимо своїм впливом, то хоч зневтралізуємо акцію тих чинників, які, використовуючи нашу пасивність по боці демократичних держав, старатимуться усунути українську справу з міжнароднього форуму.

Ми любимо залюбки критикувати нашу дипльоматію за її незручність з 1917—21 рр.; памятаймо, що досі ми в нічому краще не повелися. Навпаки, ми навіть їм не дорівняли.

В. Д.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Вислід спортових змагань.

Минулої неділі, як було заповіджено в „Свободі", розігрались у великій спортовій гали Стойвезант Гайскул в Ню Йорку, два спортові змагання, поміж чотирма бескитболовими (кошиковими) дружинами з ліги У. Н. Союзу. Філядельфійська дружина грала з дружиною відділу 423 з Ню Йорку, а дружина з Милвил, Н. Дж., грала з другою нюйорською дружиною відділу 361. У. Н. Союзу.

Приємним явищем було це, що явилось біля сотки глядачів, серед них не лиш молодь, хлопці і дівчата, але також і старші. Правда, та галя змістилаб і тисячу глядачів, але на цей раз і сотка — добре. Та на другий і третій раз український широкий загал повинен численно явитись на цього роду змаганнях, а тим не лиш заохотить спортовців, але також сам проведе дуже приємно час.

Перший мяч в обох грах кинув гол. предс. У. Н. Союзу п. Микола Мурашко.

Перша гра розпочалась між філядельфійською дружиною і нюйорською, відділу 423. Менаджером першої дружини є Юрій Слободян, другої І. Козбин. Гра велась цікаво від самого початку до кінця і в першій половині нюйорська дружина віднесла значну перевагу над філядельфійською. здавалось, що кепське щастя, якого в останніх часах зазнавала філядельфійська дружина, і тепер її не опустить і вона знов програє. Але по короткій перерві і відпочинку хлопці взялись добре до праці і не лиш вирівнали точки, але перевищили. Нюйорська дружина від. 423 мусіла по спортовому приняти прогру, яка випала на її некористь 29 до 37. По боці філядельфійської дружини гарно вивязались такі змагуни: Дж. Юзвяк, який здобув для своєї дружини 11 точок, Н. Гринько здобув 10, і М. Мацик 8. Для нюйорської дружини найбільше здобув Лещишин і М. Гамаляк, оба по 9 точок.

Друга гра між дружиною з Милвил, якої менаджером є Ф. Панчишин і нюйорською 361 відділу, якої менаджером є М. Гузар, була це цікавіша. Обі ці дружини надзвичайно сильні і рахуються до найкращих дружин у цілій союзовій спортовій Лідзі. Змагуни виявляли велику вправу, силу і витревалість, а при тім усім панував гарний спортовий дух. Присявні радо оплескували кожний голь, зокрема ті, що були виконані серед завзятої оборони. Зрозуміло, що кожна дружина мала ще своїх окремих симпатиків, бо серед глядачів були люди з ріжних міст трьох стейтів: Ню Йорку, Ню Джерзі і Пенсилвенії. Боротьба була завзята від початку до кінця. Про завзяття вказує і те, що виграла нюйорська дружина, але лиш одною точкою. Дружина з Милвил здобула 32 точки, а нюйорська 33. В цій другій грі з боку милвилської дружини відзначились: П. Романик і Ф. Панчишин, оба здобули по 10 точок, також М. Романик, що здобув 7 точок. По боці нюйорської дружини визначились: М. Чарнецький, що здобув аж 14 точок, а опісля Т. Дусаненко, що здобув 7.

В першій грі реферував Вайбрун, Ю. Слободян записував точки, а М. Гузар держав час. В другій реферували — Вайнбрун і Лавор; М. Гузар записував точки, а Дж. Сахановський держав час.

По грі змагуни і деякі гості удались до ресторану п. І. Гузара при 6-тій вулиці в Ню Йорку на перепуску і забаву. Молоді змагуни бавились дуже весело, забуваючи, що ще перед хвилею завзято між собою змагались. Тостмайстром цеї забави був М. Гамаляк, який покликав до слова ріжних присутних, серед них гол. предс. М. Мурашка, який гратулював дружинам за їх спортовий дух. Також промовляли чотири менаджери згаданих дружин, спортовий репортер „Юкрейніен Віклі" Т. Литвиняк, Ю. Слободян, Т. Дусаненко і Б. Юзвяк. Після перекуски молодь танцювала до часу, аж треба було розїздитись.

Цей сезон бескитболових (кошикових) змагань вже незадовго скінчиться. Після цього розпічнеться сезон бейзболових змагань, на відкритім місци.

Е. Л.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ЛІКУВАЛЬНІ ПРЕКМЕТИ ЧАСНИКУ

Часник від давен-давна відомий був як домовий лік.

При болях в усі впускалося до вуха кілька кропель розгрітого часникового соку, що мало усмиряти біль. Сільські дівчата розтертим часником лікували всілякі викиди або прищі на обличчю. На Підляші загально вживаним середником проти цагнітків був розтертий часник, котрий прикладалося на шматці до нагнітків.

Уживання часнику сягає одначе дальше від домового лікування, бо відоме було ще в глибокій старині. Ділання часнику уважано тоді як лікувальне. В Єгипті кормлено ним робітників, що заняті були при будові пірамід. Лікував ним Гіпократ. Взагалі був це улюблений середник греків і римлян. Жиди і греки завжди носили часник при собі, гризли і висисали його безнастанно, забезпечуючись тим чином проти заразливих недуг і епідемій.

З певністю не помилялись старинні люде щодо успішних наслідків, які приписували цій ростині. Бо часникові запобігаючі прикмети були двоякі: робив він організм відпірним проти недуг і тримав у віддалі кожного, хто міг би перенести якусь заразливу недугу на аматора часнику. Був це справді дешевий і дотепний спосіб запобіганням епідеміям.

Те саме відноситься до арабів у північній Африці. Звісною є довговічність тих народів, де чоловік, якому минає сотка літ, не є цілком рідкістю. Для арабів часник є основною поживою.

У середніх віках знаменитий лікар тодішнього часу Парацельзус приписував часник своїм пацієнтам з великим успіхом при лікуванню чуми. Також послугувалися тим середником при появі азійської холери в Европі. Тут застосовувалося його головно як дезінфекційний і запобігаючий середник. Найновіша медицина звернула увагу на часник і його лікувальні прикмети. Ділання часнику в ріжних недугах піддано було докладним клінічним обсерваціям у шпиталях. Окремо переводжено хемічну аналізу, розсліджено аналітично склад часнику і лікувальне ділання поодиноких його складових частей. На основі тих дослідів усталено, що головним лікувально-діяльним середником є летний часниковий олійок, що містить близько 15 відсотків органічно злученої сірки.

Новочасна медицина застосовує тепер часник з успіхом в ріжних терпіннях покармового проводу, в недугах легенів, наприклад, при проволікаючихся запаленнях дихавок (бронхітів), а також при сухотах.

Стверджено теж, що часник посідає також визначну прикмету антисептичну і гонить хроби. Але найважніше значіння має застосування часнику при склерозі. У тім випадку часник ділає спасенно, бо хоч дуже поволі, але стало розширює ступнево кровоносні посудини, а також значно обнижає тиснення крови. Досліди виказали, що довші і відповідно застосовані давки часнику можуть цілковито усунути склерозу, а тим самим також значно пересунути границю середньої смертности.

Наслідком цього почали появлятися цілі низки часникових препаратів, котрі залежно від свого приготування ліпше або гірше сповняють своє завдання.

Найчастіше застосовується спірітусовий витяг часнику, приготований дома в той спосіб, що часник січеться дрібненько і наливається спіритусом (спіртом), опісля фільтрується і заживається денно по 20 кропель.

Гигієністи одначе доказують, що цей спосб не є добрий, бо впроваджує до організму забагато алькоголю, що може мати лихі наслідки. Уліпшено тому приготування часникового витягу в той спосіб, що перепускається через мелений часник горячу спіритусову пару, котра опісля скроплюється, не стикаючись з повітрям.

Почато також послугуватись витисканням часнику гидравлічною прасою і до одержаного в той спосіб соку додавати середники, що утривалюють його і запобігають ферментації.

В останньому часі вдалося одержати повновартні препарати; при помочі певних додатків відібрано часникови специфічний запах, котрий робив лікування ним дуже неприємним. Одначе всі ті препарати мають одну спільну хибу. Вони є дуже дорогі.

Завжди одначе найпевніше ділає часник у первісній своїй, формі, то є в зубцях. Для осіб, що не можуть знести часникового запаху, лікарі приписують ковтання (ликання) посіченого часнику в оплатках.

Вже днесь є визнане, що часник виборов собі серед ліків одно з перворядних місць, а його застосування щораз більше поширюється.

ПРЕДСТАВЛЯЄ МЕДВЕДЯ.—Дей Ервин, підбігуновий розслідник, представляє підчас представлення на мисливській виставі в Ню Йорку ескімоській дитині медведя. Як бачимо, медвідь так занятий фляшкою з молоком, що не має часу навіть сказати малому ескімосови „гай-ду-ю-ду".

ПО ЧОТИРОХ РОКАХ. Цей літак, що розбився в Коста Ріка 4 роки тому, найдено аж оноді. З летуна остались лише кости.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 18. лютого 1941. року помер член відділу 296. У. Н. Союзу в Арнолд, Па.,

ТЕОДОР КОЛОДІЙ.

Родився 15. мая 1888. року в селі Нище, пов. Зборів, Галичина. Вступив до Союзу 15. вересня 1915. року Покинув вдову Катерину й двоє дітей: дочку Анну і синка Івана, котрий є в Каледжу й є теж членом Союзу.

Покійний був щирим союзовцем і діяльним громадянином на полі народнім.

Похорон відбувся із церкви української православної. св. Покрови при участи членів від. 296., від. 395 і при спорім числі його друзів і приятелів.

Земля Вашингтона нехай буде Йому пером!

Василь Кузмиха, секр.

Дня 21. лютого 1941. року помер в Філядельфії, Па., член Бр. св. Володимира, від. 105. У. Н. Союзу

ПЕТРО ЛУЧИШИН.

Покійний походив зо села Дмошиці, повіт Перемишль, Галичина.

Вступив до У. Н. Союзу 1930. року.

Лишив в смутку жену й троє дітей.

Прожив 42 літ.

Похорон відбувся в понеділок, 24. лютого 1941. року.

Земля Йому пером!

Михайло Мельник, секр.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЯПОНІЯ І СОВЄТИ

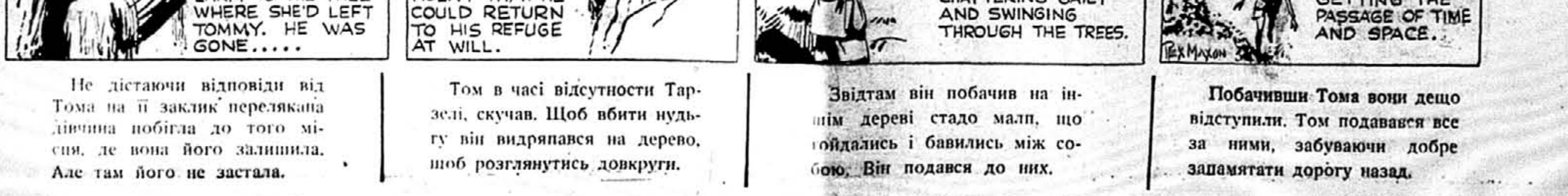
ТОКІО. — Японський міністер заграничних справ заявив, що Японія мусить дійти до тісного порозуміння з Совєтами, щоб не дати себе окружити Великій Британії й Злученим Державам. Особливо накидаються в Японії на згадані держави тому, що японська пропаганда твердить, що це Америка і Британія розбивають мирові переговори Сіяму з Французьким Індо-Китаєм, що ведуться при посередництві Японії, та з яких готово нічого не вийти.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМ САМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАНРЗАН, ч. 235. Пропавший хлопець.

Не дістаючи відповіди від Тома на її заклик перелякана дівчина побігла до того місця, де вона його залишила. Але там його не застала.

Том в часі відсутности Тарзелі, скучав. Щоб вбити нудьгу він видряпався на дерево, щоб розглянутись довкруги.

Звідтам він побачив на іншім дереві стадо малп, що гойдались і бавились між собою. Він подався до них.

Побачивши Тома вони дещо відступили. Том подавався все за ними, забуваючи добре запамятати дорогу назад.